

Mag ik eens komen kijken?

Dit had ik aan Marcel Seelen gevraagd, nadat hij in Sittard voor een groep docenten van de Academische Opleidingsscholen Limburg had verteld over de manier waarop op de Vrije School Nederlands wordt gegeven. Zijn verhaal was warm, inspirerend en tegelijk bijna onwerkelijk. Hij sprak over onderwijs zonder boeken, klassikaal, de leraar vertelt, er is aandacht voor poëzie, de klassieken uit onze literatuur...

Ik probeerde me als docent Nederlands hier een voorstelling van te maken, maar wilde het met eigen ogen gezien hebben. Zodoende ging ik, met een hoofd vol vragen en vooroordelen, naar Roermond. In theorie wist ik wel een beetje over de pedagogiek van Rudolf Steiner, maar de berichtgeving in de pers over de slechte prestaties van leerlingen op vrije scholen was toch in mijn geheugen blijven hangen.

Blij verrast was ik, toen ik werd opgehaald aan de hoofdingang door twee jongens uit de negende klas. Negende klas? O ja, hier wordt anders geteld. De heren stelden zich keurig voor en terwijl we naar het lokaal liepen, vertelden ze al een beetje over 'hun' school. Meteen was vooroordeel nummer 1 aan diggelen: ik had hier zeker niet te maken met wereldvreemde kinderen! De jongens voelden zich zichtbaar op hun gemak en praatten heel gemakkelijk met mij als bezoeker, terwijl ze mij nog nooit hadden ontmoet. Bij het lokaal stonden andere leerlingen te wachten. Onbevangen accepteerden ook de anderen mij als gesprekspartner. Het viel me op dat ze gemakkelijk spraken, hun woorden zorgvuldig kozen en ik betrapte mezelf erop dat ik dacht dat hun taalgebruik wel heel volwassen was.

De les begon, er werd gelezen, gereciteerd. Het viel me op hoe aandachtig de leerlingen luisterden naar Marcel. Ik kreeg een schriftje aangereikt met verslagen van de lessen van de afgelopen weken. Keurige volzinnen, wat een prachtige taal! Ik werk op een school voor VWO in het gymnasiumteam, maar ik zou deze manier van schrijven niet durven verwachten van mijn gymnasium 3! Tja, automatisch ga je als leraar, als je op bezoek bent op een andere school, vergelijken. Ik besteed zelf elke maand veel aandacht aan spelling en grammatica, maar de resultaten zijn teleurstellend. Op toetsen gaat het vaak wel goed, maar bijvoorbeeld verslagen van gelezen boeken durf ik aan niemand van buiten te laten zien. Wat een niveau hebben deze kinderen! Wat weten ze veel! Er werd gesproken over rationalisme, romantiek, de klassieken uit de Nederlandse literatuur waren gewoon onderdeel van het programma. Twee lessen van vijftig minuten achter elkaar zijn de leerlingen bezig geweest, zonder gebruik van computers, filmpjes of andere prikkelende media. Zo kan het dus ook: de leraar die vertelt, de leraar die samen met zijn leerlingen, met zijn klas, bezig is. Niemand wordt buitengesloten, er zijn geen aparte groepjes. Ter afsluiting werd een verhaal voorgelezen. Eerst had ik niet helemaal door waar het verhaal vandaan kwam: Marcel las voor en de klas luisterde. Ik probeerde het verhaal te plaatsen; welke schrijver gebruikt deze zinsconstructies, maakt gebruik van dit soort spanningsbogen? Herken ik dit thema? Het bleek een verhaal te zijn dat één van de leerlingen had geschreven! Dit was echt een verrassing, het was een heel goed verhaal, ik werd er zelf helemaal in meegevoerd, wat een klasse! Volgens Marcel was deze leerling binnengekomen met een VMBO-t advies. Ik hoorde een verhaal waar ik wederom in mijn gymnasium 3 heel gelukkig van zou zijn geworden. De les daarna hadden de leerlingen Frans. Weer was ik verrast door het niveau en de toewijding waarmee de leerlingen aan hun opdrachten werkten. De leraar bleef alert, volgde de leerlingen tijdens hun werk en beantwoordde hun vragen. De tijd vloog voorbij, weer zonder filmpjes en smartboards. Er heerste een fijne, ontspannen sfeer. Er werd hard gewerkt, heel hard. Verder zag ik die dag nog een zevende klas tijdens hun les Nederlands en dezelfde klas nog tijdens drama.

Ik heb grote bewondering voor de docenten die werken zonder lesboek. Ik heb een prachtige symbiose gezien van leraar en klas. Ik heb prachtige leerlingen gezien die heel veel kunnen, heel fijn met elkaar omgaan en veel respect hebben voor elkaar en voor hun leraren. Dit alles op een hele natuurlijke manier, zonder spanning of druk. Op de terugweg naar huis

nam ik me voor niet meer te luisteren naar negatieve berichten over de vrije school, over leerlingen die een leerachterstand zouden hebben, leerlingen die niet goed zouden kunnen spellen. Ik zou zelf iemand van veertien, die over het rationalisme en Locke spreekt en schrijft, niet direct in verband brengen met een leerachterstand. Ik ben heel blij dat ik de kans heb gekregen om deze school aan het werk te zien. Ik heb het met mijn eigen ogen gezien: in Roermond zit het goed. Heel goed.

Gerrie Kirkels